

Metodické usmernenie k prevencii zavšivenia (Pedikulózy) v detských kolektívoch

- vypracované RÚVZ so sídlom v Trnave v súlade s § 12 zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Každoročne sa v jesenných a zimných mesiacoch zaznamenáva zvýšený výskyt zavšivenia u detí v predškolských a školských zariadeniach. Z tohto dôvodu Vás upozorňujeme na **epidemiologickú charakteristiku** tohto ochorenia a zároveň Vás týmto vyzývame k aktívnej spolupráci, smerujúcej k zlepšeniu epidemiologickej situácie vo výskyte tejto nákazy.

Zavšivenie (Pediculosis) je prenosné parazitárne ochorenie, ktoré spôsobuje parazit voš detská resp. hlavová. Keďže voš detská parazituje len na človeku, prameňom nákazy je zavšivený človek. Od zavšiveného človeka je možný prechod na nového hostiteľa od začiatku zavšivenia až do doby jeho likvidácie. Vši sa u človeka nachádzajú vo vlasatej časti hlavy, najčastejšie v spánkovej oblasti (za ušami) a v oblasti zátylku.

Parazita je možné najčastejšie identifikovať prítomnosťou svetlých vajčiek – hníd. Hnidy samičky prilepujú v tesnej blízkosti pokožky hlavy t. j. ku koreňom vlasov. Na základe priemerného rastu vlasu 1 cm mesačne, je možné podľa vzdialenosti hníd od povrchu hlavy odhadnúť dobu trvania zavšivenia. Hnidy o veľkosti 0,8 x 0,3 mm sú spočiatku biele a majú lesklý povrch, staršie hnidy sú zažltlé až žltohnedé. Na povrchu hnidy je viečko, ktorým vyliahnutá voš vylieza. Hnidy zostávajú na vlasoch pevne prilepené aj po vyliahnutí vší. Voš detská sa živí prúdiacou krvou a za prirodzených podmienok prijíma krv každé 2 - 3 hodiny. Poštipanie všou silne svrbí, škriabaním sa ranky po uštipnutí môžu následne znečistiť a infikovať, čo spôsobuje bakteriálny zápal tzv. impetigo a vznik ekzému.

Prenos z človeka na človeka sa realizuje priamym kontaktom prelezením, hlavne v kolektívoch, v menšej miere prostredníctvom rôznych predmetov ako sú hrebene, kefy, čiapky, osobná alebo posteľná bielizeň.

K udržaniu priaznivej epidemiologickej situácie vo výskyte tohto ochorenia je potrebné realizovať nasledovné preventívne a represívne opatrenia:

1. - Vlasy ošetriť prípravkom proti všiam dostupným na trhu, k dispozícii sú prípravky vo forme vlasového gélu, šampónu, dezinfekčného spreja, kondicionéra (napr. PEDICUL HERMAL, HEDRIN, DIFFUSIL H spray, DIFFUSIL CARE spray, PARASIDOSE šampón, PEDICAP olej, NEEMOXAN kondicionér a pod.) Pri aplikácii dodržiavať pokyny výrobcu, prípravkom ošetriť celú vlasatú časť hlavy a dodržať čas pôsobenia prípravku. Po aplikácii prípravku je potrebné vlasy dôkladne povýčesávať hustým hrebeňom systematicky od koreňov po konce vlasov. K zaisteniu spoľahlivého účinku (na likvidáciu lariev vyliahnutých z hníd) je potrebné použitie niektorých prípravkov zopakovať za 8-10 dní resp. podľa návodu výrobcu.
- Okrem aplikácie prípravkov proti všiam je odporúčané 2 x do týždňa použiť metódu aplikácie vlasového kondicionéru a česania hustým hrebeňom na mechanické odstránenie hníd alebo vší.
- Všeobecným predpokladom boja proti zavšiveniu je dobrá úroveň osobnej hygieny a častá výmena osobnej a posteľnej bielizne, udržiavanie poriadku v skriniach na šaty, čisté hrebene, kefy, uteráky, tepláky, čiapky a šále. Pri výskyte zavšivenia je nutné čiapky, šále, šatky vyprať min. v 2 cykloch pri odporúčaných teplotách a dôkladne vysušiť,

- osobnú a posteľnú bielizeň vyprať pri vysokých teplotách a vyžehliť, hrebene a vlasové kefy dôkladne vyčistiť saponátom a teplou vodou a nepoužívať 2 dni.
- Každý člen kolektívu musí používať vlastné predmety osobnej hygieny (uterák, hrebeň) a zabrániť ich vzájomnému požičavaniu. To platí aj v prípade šatiek, čiapok a iných pokrývok hlavy.
 - V škole vykonať dezinfekciu žieniek Biolitom na lezúci hmyz, dôkladne vyvetrať a minimálne 3 - 4 dni nepoužívať.
 - Pri výskyte vši je nutné zabezpečiť preventívne odvšivenie aj u nepostihnutých členov rodiny, ďalej u nepostihnutých žiakov aj pedagógov v triede.
2. - Pri zistení zavšivenia konkrétneho žiaka v triede triedny učiteľ písomne informuje jeho zákonného zástupcu o tom, že u jeho dieťaťa bol zaznamenaný výskyt vši so žiadosťou o vyšetrenie dieťaťa u príslušného pediatra.
- Triedny učiteľ písomne oznámi zákonným zástupcom žiakov, ktorí boli v úzkom kontakte s chorým vykonanie povinnej kontroly hlavy dieťaťa v domácom prostredí spolu s preventívnym ošetrením vlasov dezinfekčným prípravkom na vši.
 - Na základe potvrdenia diagnózy B 85 (pediculosis) zavšivenia pediatrom je potrebné vylúčiť dieťa z kolektívu až do ukončenia liečby. Prijatie dieťaťa späť do školského, alebo predškolského zariadenia je možné len na základe predloženia potvrdenia od príslušného pediatra o uzdravení dieťaťa.
 - Za odvšivenie dieťaťa sú zodpovední zákonní zástupcovia, ktorí osobne a bezodkladne vykonajú kontrolu a odvšivenie u svojho dieťaťa v ten istý deň, kedy im bolo zaslané oznámenie školy.

MUDr. Ľubica Kollárová
regionálna hygienička